

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput XXI. De licita, & superstitiosa Magia, hujus origine, usuque
execrando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83642](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83642)

stus ac festivus liber, cui inscriptio Democritus ridens.

24. Restat ut moneamus quare Augustinus in lib. de Unitate Ecclesiae cap. 16. ait, *non ideo manifestari Ecclesiam, quia in ea miracula fiunt*; quæ verba opponunt nobis Heterodoxi. Itaque Sanctus Pater eo loci demonstrat Ecclesiam in sola Aphrica non consistere adversus Donatistas, qui eam esse apud se autumabant ob miracula quæ fecerant Donatus & Pontius. Primo ergo docet ista fuisse, *vel figmenta mendacium hominum, vel portenta fallacium spirituum*. Ait deinde, quod *Satanas transfigurat se tanquam Angelum lucis, & multos seduxerunt somnia sua*. Addit aliquando etiam Paganos & Judæos & Hæreticos exaudiri à spiritibus seductoribus, sive etiam ab ipso Deo, *vel ad penam malitiæ, vel ad solatium miserie, vel ad monitionem querendæ salutis æternæ*. Post hæc, Donatistis Divinas Scripturas recipientibus, inquit veritatem, quæ agnoscitur in Canonicis libris, querendam non esse, *in variis hominum rumoribus, & opinionibus & factis & dictis & visis*. Deinceps narrat opposita fidei Donatistarum argumenta, tradita ab Episcopis igni instrumenta Divina, furiosas mortes Circumcellionum, commissa ad eo-

rum sepulchra vagorum vagarumque flagitia. Recensitis demum credibilitatis fidei nostræ argumentis, inter quæ enumerat *mirabilia exauditionum vel sanitatum*, in eam sententiam prorumpit: *Quæcumque talia in Catholica fiunt, ideo sunt approbanda, quia in Catholica fiunt: non ideo ipsa manifestatur Catholica, quia hæc in ea fiunt*. Horum ergo verborum sensus est, unitatem Ecclesiæ Canonicis scripturis probatam non posse labefactari mirabilibus, quæ Donatistæ jactabant; quoniam hæc vel erant portenta fallacia, vel præstigia dæmonum, vel patrata à Deo ad pœnam impiorum, aut solatium miserorum, non ad fidei veritatem firmandam, vel plurimis errorum portentis commaculata, vel mirabilibus Catholicæ Ecclesiæ minime comparanda. Ideo judicare, & distinguere inter istiusmodi miracula ipsam Catholicam, non his Catholicam judicari. Manifestum arbitror eo pertinere Augustini verba, ut obstruatur os loquentium mendacia, neque à Catholica Fide maximis jam miraculis confirmata quispiam novorum signorum occasione avertatur. Nam possunt pluribus titulis esse signa mendacii, atque de genere illorum, de quibus mihi videor satis disceptavisse.

CAPUT XXI.

De licita, & superstitiosa Magia, hujus origine, usuque execrando.

SUMMARIUM.

1. & 2. Probatur, dari aliquam magiam.
3. Propugnatur, dari aliud genus magiæ, cujus effecta naturalia non sunt.
4. Ostenditur, magica opera ab iniquo spiritu effici.
5. & 6. Defenditur, quodlibet magiæ artis portentum habere in se idololatriæ crimen, cultumque dæmonis.
7. & 8. Asseritur, magicam artem incepisse cum idololatria.
9. Demonstratur, profiteri artes magicas esse detestabile scelus.
- à num. 10. usque ad 13. refelluntur oppugnationes.

De Magia
licita & superstitiosa.

QUANDOQUIDEM de mirabilibus dæmonum sermo nuper est institutus; persequar affine, proximumque argumentum de Magia, cujus effecta causasque varias Franciscus Victorius, Martinus Delrio, Guilelmus Parisiensis, Joannes Thomas Castaldus, alique docti viri tradiderunt. Sed nos hoc postremo capite dicta ab eis stylo fusiori, & alia fortassis jucundiora, brevi contractoque expediemus. Magi ergo nomine intellexerunt Veteres genus sapientum & doctorum, quod habebatur in Persis, ut de Divinat. ait Cicero; eosque putat eruditus Ordinis Scriptor Fortunatus Scacchus Fanensis Myro-

thec. 1. cap. ix. Magoam regionem habitavisse. Nunc vero eo utimur nomine ad significandos homines, qui nova & mirabilia operantur, accepto potius in partem deteriorem. Et de magia quidem hæc sunt à nobis constituenda.

PROPOSITIO I. Datur aliqua magia, per quam arte, vel naturali scientia plura præter consuetum, & omnibus compertum naturæ ordinem efficiuntur.

Id 1. Probatur quoniam inditæ sunt ab Auctore naturæ singulis rebus virtutes non omnibus perviæ. Ut aliqua producam exempla; nesciunt plurimi magnete ferrum attrahi, lapide thesma-

I.
Propositio I.
Datur magia
naturalis vel
artificialis.

Probatur 1.

de

de ex adverso propelli, serpentario sanari venena, asio leniri podagram, hæmatite oculorum abstergeri lacrymas, samio, & ærite partum ac decidentem uterum contineri. Sunt & in herbis occultæ virtutes. Ajunt enim plantaginis semina confestim curare vulnera, apium rusticum strumas discutere, dictamnium infixas sagittas evellere, fulmine laurum non tangi, artemisiam itineris tedium suo odore dispellere. Ferunt & Axium Macedonice fontem lanarum mutare colorem, Sibarim capillos tingere, Lycum lucernas accendere. Quanta insuper Perspectivæ arte periti lucis inflexione faciant apparere, vel solum prisma demonstrat. Ingenio præterea, atque experimento tantam agendi facilitatem nonnulli acquirunt, ut aliquando ab ignaris malefici etiam habeantur. Gigis annulum, quo se occultabat, naturali arte perfectum non solus testatur Cicero in Officiis, sed & Gregorius Nazianzenus in Monodia. Confecti pelves & annulos ad curandas ægri tudines utilissimos demonstrat Petrus Crinitus libro ix. de Honestæ disciplina cap. 5. Legimus Galenum Medicorum principem ægrotis quæ antea contigissent, & futura pariter enunciasse, & iccirco de consuetudine dæmonum fuisse suspectum. Hac nota non caruit vir doctissimus ac sanctissimus Severinus Boetius, ut in 1. de Consolatione ipse refert. Quanta hominum admiratione digni fuerint Albertus Magnus, Picus Mirandulanus, & Marsilius Ficinus, nullus ignorat. Statuas mathematica arte elaboratas moveri, demonstrant per Italiam pinacothecæ. Ludit etiam aliquando natura partibus suis singularem proprietatem largiendo. Esse homines qui aures movent vel singulas vel ambas simul, aut qui immoto capite totam cæsa-riem deponunt ad frontem, qui etiam voces avium imitantur, & eorum, quæ voraverunt præcordiis contractis, tanquam de sacculo integerrimum quod placuerit proferunt, scribit lib. xiv. de Civit. Dei cap. 24. Augustinus. Natum olim in Germania puerum, cujus objectum corpus clausa ostia protinus aperiret, auctor est in tertio de motibus animalium Albertus. Puerum quemdam in agro Mutinensi impune venenata animantia tractasse, septimios, ut vocant, contactu manuum sanare tumores, nonnullos eximiis viribus præditos esse, docent naturalium historiarum Scriptores. Ergo quisquis vel à natura insigni aliqua facultate donatus, vel philosophicis disciplinis imbutus, vel studio aut casu

cognita vi herbarum lapidumque, insolita & prodigiosa patrabit, is minime damnandus erit magicæ artis superstitionis & maleficæ.

Possunt pariter à vehementissima animi apprehensione præter consuetum naturæ modum effici plura, quæ ignarum vulgus censet quandoque diabolica. Ne dicam de maleficiis, quæ sæpenumero suspicatur in puellis amore infano perditis, perrara quippe sunt veneficia amatoria; legimus ex accepto tragicæ victoriæ nuncio repente Sophoclem, & Dionysium Sicilia tyrannum corruisse: atque dum Croesum regem nudato ferro quidam ex Persis aggrediretur, mutum filium linguam ingenti percussum metu solvisse. Hæc licet magica non sint, quatenus arte & nota causarum applicatione non fiunt, non sunt tamen vera miracula, neque præstigia dæmonum reputanda.

PROPOSITIO II. Datur genus aliud 3. Magiæ, cujus effecta naturalia non sunt, sed à spiritali aliqua separata substantia 2. proveniunt. datur Magia spiritualis.

Historicis momentis, & manifesta ratione demonstratur. Etenim Numa Pompilius quid esset circa res sacras constituendum, audivit per hydromantiam, id est imagines apparentes in aqua: quo genere superstitionis à Persis derivato etiam Pythagoram usum fuisse Varro commemorat. Evocari etiam spiritus referentes imaginem mortuorum, quod Græce vocant Necromantiam, scribit S. Pater de Civit. Dei capite ultimo libri Septimi; in quem locum Ludovicus Vives cæteras magicæ superstitionis species, illarumque Auctores enumerat. Dari spiritus Pythones, quibus incantationibus nefarii homines Divinare præsumunt, sacra quoque literæ commonstrant. Non semel in elementaribus corporibus dæmones conspici, & homines alloqui narrant Psellus, Cardanus, Kircherus. Omnia hæc nequaquam fieri virtute cælestium corporum, nec sola imaginatione, suadet manifestissima ratio. Primo namque si idola hæc, & homunculi loquuntur, & occulta revelant, à spiritali aliqua substantia moveri debent; loqui enim & abscondita prodere est naturæ intelligentis officium. Deinde nemini res imaginariæ apparent, nisi interveniat exteriorum sensuum alienatio: hujusmodi vero locutiones fiunt interdum ad homines exterioribus sensibus libere utentes. Præterea non potest ex sola imaginatione acquiri intellectualis cognitio, ultra naturalem proprii intellectus facultatem, sive partem an-

Confirmatio.

3.

Proposito 2. datur Magia spiritualis.

Probatur.

antea notitiam; quemadmodum constat ex somniis. Responsa ergo accepta à magicis simulacris, quibus occulta scelera, furta, & thesauri deteguntur, nequeunt in naturalem causam referri. Quod valet pari jure de omni ligatione, vel maleficio, in quo causæ prorsus disparatæ illud efficiunt, quod vi sua præstare alia ratione non possunt; ut dicam Proposit. IV.

4. PROPOSITIO III. Magica opera ab iniquo & contaminato spiritu efficiuntur. *Propositio 3. iniquo & contaminato spiritu efficiuntur. Magica opera per dæmonem.*

Probatur.

Etsi hæc propositio ex capite præcedenti consequitur; tamen ne quis plane rudis mira artis magicæ à Deo, vel Angelo bono operari arbitretur, eam ratione, historiisque confirmabimus. Vera enim miracula, quæ ad Dei cultum ac religionem pertinent patrari non possunt ope dæmonis, quoniam Satanæ Satanam non ejicit; neque regnum Beelzebub stare potest, si ejus virtute corroboratur religio idololatriæ, & superstitioni contraria. Ergo nequeunt ex opposito portenta magica fieri Auctore Deo, vel bono Angelo, quoniam Dei virtus non potest adversus semetipsam pugnare, neque cultui idolorum & superstitioni conferre. Quamobrem Magicæ artis professores maximo odio Christianam Religionem semper persecutos fuisse, narrant Ecclesiasticæ Historiæ. Videatur Sozomenus lib. II. cap. XI. ubi commemorat, quanta adversus Episcopos & Sacerdotes olim moliti sint Magi persæ. Celeberrimum Maruthæ apud Isdigerdem cum Magis conflictum describit Socrates lib. VII. cap. VIII. Persecutionem Valeriani suscitata consilio perditissimi Magi Aegyptii, auctor est Dionysius Alexandrinus apud Baronium ad annum Chr. cclvii Legimus Julianum Apostatam usum familiarissime Aedesio summo Ethnicæ superstitionis antistite, Chrysantio Sardiano, Prisco, & præsertim Maximo, quo diabolica carmina admurmurante simulacrum Hecatis renidebat. Ut ergo Moyse Incantatores Aegyptii, ita Christo Magicæ artis periti atrocissima bella indixerunt, Theodas primum, de quo Act. Apost. cap. v. 36. & Joseph xx. Antiq. cap. 2. postea Simon, alique præstigiatores.

5. PROPOSITIO IV. Quodlibet Magicæ artis portentum habet in se idololatriæ crimen, cultumque dæmonis, aut expressum, aut interpretativum. *Propositio 4. Magicum portentum Idololatria est.*

Probatur.

Cum enim Diabolus sit Divinorum honorum avidissimus, magiam instituit, ut hujus adminiculo sibi cultum & obsequium hominum captivaret. Quod duplici ratione callidus, invidusque ser-

pens consequitur, expressa, tacitaque pactione. Ad illam vel per se, vel perditissimorum hominum ministerio trahere studet infirmiores atque scelestiores. Hi vel Catholicam Fidem audacter denegant, vel ore impurissimo Deo, Virginique Deiparæ maledicunt, vel jurando sese Diabolo devovent, vel turpi aliqua ceremonia frontem illiniunt quasi abradentes baptismum, vel impreso aliquo in carne stigmate captivorum, aut pecorum more obsignantur. Hæc sunt, quæ pactum cum dæmone explicitum appellare solent Theologi. Qui vero ad tantam impietatem & insaniam flecti non possunt, alliciuntur ad magiam notis aliis occultis, quas dæmones adinvenerunt, ut signa & characteres præstandi sibi honoris; quibus positis, quasi secreto contractu, intentum opus exequuntur: & hæc sunt pacti taciti argumenta. Igitur in omni magico eventu vel expressa, vel tacita conventionione, exhibetur dæmoni honor, & cultus.

6. Expressum quidem cum dæmone pactum facile ex dictis dignoscitur. Erit tacitum, quotiescunque apposita signa non sint suapte natura ad productionem effectus ordinata, sed disparata potius, & omnino disjuncta. Sunt hujus generis pentagoni & circuli, inaudita Angelorum nomina, ignoti characteres, figuratæ laminæ, aliaque plura. Accedunt sacrarum rerum abusus, contortæ in alienum sensum scripturæ, Sacerdotalium indumentorum, lustralis aquæ, vel chrismatis malus usus, & execrabiliora sacrilegia, quorum vel nomen horremus. Hujusmodi sunt instituti in Religionis contemptum novi ritus, ut certus candelarum numerus, determinata corporis positura, illius situs vel horæ supersticiosa observatio. Consimilis est applicatio rerum, quæ omnino superflue sunt, ut ad expellendum dæmonem radere pilos, & incedere nudo altero pede, passisque capillis; uti ad maleficia laqueo suspendiosi, culcitra feretri, tædis sepulchralibus, vel denique ad conatum faciendæ amicitiae ossibus, plumis, vitisque laneis: quæ omnia ex Gentilium superstitione derivasseli quet ex libro I. Propertii, ex IX. Lucani, & ex Ecloga VIII. Virgilii: in qua Alpheus comes morans quæ parabantur ad maleficia, ait:

*Ducite ab urbe domum mea carmina,
ducite Daphnim.*

Terna tibi hæc primunt triplici diversa colore

Licia circumdo: terque hæc altaria circum

Effigiem duco, &c.

PRO-

7. PROPOSITIO V. Simul cum idololatria magica ars cepit exerceri: unde & ipsa à posteris Cham disseminata est.

Hinc exortum Polytheismus, aut saltem per orbem dispersum, opinio nostra est alibi confirmata. Polytheismi autem individuum esse supersticiosam magiam, atque ex postetitate Chami diffusam, hisce momentis demonstro. Idem Apulejus in Apologia 1. ait; *Magia est ars diis immortalibus accepta, colendi eos & venerandi prognata, pia, & Divina sciens*: Et Plato in Alcibiade, Magicam Zoroastri artem adinventam scribit, ad plurium Deorum cultum. Idem observat Lactantius lib. 2. de Origine Erroris cap. 17. Præterea Scriptores omnes Magia auctorem faciunt Zoroastrem; quem, licet Historici diversa tradant, firmissime arbitror esse, aut Cham, aut filium ejus Chus, aut filium Chus Nembrodom. Movet me primum auctoritas Veterum; Scriptor Recognitionum, quæ tribuuntur Clementi libro IV. num. XVII, Gregorius Turonensis lib. 1. Hist. cap. 5, alique permulti. Deinde Rerum Aegyptiarum Scriptores animadvertunt Saturnum Aegyptium & Zoroastrem eundem hominem esse: at Saturnum Aegyptium esse Cham filium Noe, videtur mihi satis manifestum ex columna, quam, auctore Xenophonte, Semiramis Nino regi dicavit, in qua legitur hujus mulieris patrem fuisse Belum, Avum Saturnum Babylonium, id est Nembrod, Abavum vero Saturnum patrem Aegypti, id est, ipsum Cham, qui genuit Chus, & Mestrim; ut habetur Gen. x. 6. Quare si Zoroaster idem est ac Saturnus Aegyptius, nequit alius esse præter filium aliquem Noe. Idem conjicitur, ex quo antiquissimum numen Aegyptiorum appelletur Serapis; ut recte Clemens Alex. lib. 1. Strom. & S. P. lib. XVIII. de Civit. Dei cap. 5. Serapidem vero dictum arbitror à *Seraphi*, scilicet *ardentem splendidumque*; unde Macrobius Serapidem solem esse contendit. Existimabant enim antiquiores idololatræ defunctos Reges symbolis siderum, animalium, aliarumque rerum esse colendos. Porro idem fere significat nomen Zoroastres, quod communiter interpretantur *vivum & rutilans sidus*. Persas etiam Pyraum Deorum maximum habere, & in cultum solis ignem custodire, eique sacrificare Magos ante vaticinia, scribit de bello Persico lib. 2. Propertius: quod & asserit de Aegyptiis lib. 3. de Præp. Evang. cap. 2. Eusebius. Valde ergo probabile est, Chamum errore imbutum à viris pessimis, qui perierunt diluvio, esse Idololatriæ & Ma-

R. P. Berti Theol. Tom. II.

gicæ artis propagatorem, dictum à posteris Saturnum, Serapidem, Zoroastrem.

Neque aliquem movere debet, clarissimum Huetium in demonst. Evang. Prop. IV. cap. v. contendere quod Zoroastres sit idem, ac Moyses; & alios Scriptores illum etiam posteriorem Moyse fecisse. Ethnici enim ad sacram historiam gentis suæ origines addiderunt, ac veritatem cœnosis rivulis conspurcarunt, regibus, satrapisque suis Hebræorum Patrum datis characteribus. Invenimus propterea non unum esse neque Saturnum, neque Serapidem, neque Zoroastrem. Scimus fuisse Zoroastrem Bactrianum, de quo Augustinus lib. XXI. de Civit. Dei cap. 14, & plures hujus nominis extitisse scribunt Plato in Alcibiade, Clemens in v. Stromaton, Vossius etiam in 1. de Idololat. & Cotelierius in Notis ad IV. Recognitionum. Antiquiorem autem Zoroastrem Chamo invenire non possumus, ideoque ab eo profectam magicam artem idololatriæ germanam, magna cum probabilitate asseruimus.

PROPOSITIO ULTIMA. Artes magicas maximum, & summo opere detestabile scelus est profiteri, atque exercere.

Hanc propositionem præcedentium consecrariam superfluum est demonstrare. Horrendum quippe crimen est Demonem coli, & obsequium præstari spiritibus invitatis: quod in omni Magia superstitione ostendimus evenire. Quapropter Levitici xx. legitur: *Vir sive mulier, in quibus Pythoneus, vel divinationis fuerit spiritus, morte moriantur: lapidibus obruent eos; sanguis eorum sit super illos*. Et, *Anima, que declinaverit ad magos & ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam contra eam, & interficiam illam de medio populi sui*. Itaque jure, & merito Christiana Religio unius ac summi Dei veneratrix maleficam artem damnat, libros incendi jubet, & ariolis magisque extremum supplicium infligit.

REFELLITUR OBJECTIO.

In patrociniū magiæ illud objici potest, quod videtur etiam Moyses illam exercuisse. Celeberrimum Magum eundem appellat in altera Apologia ad Claudium Maximum Lucius Apulejus, & Plinius lib. xxx. Hist. Natural. cap. 1. Et quidem parum à magica arte distare videntur virgæ usus ad mare trajiciendum adhibitus, gemina petra percussio, ligni in aquam immissio, manuum ad percutiendum Amalecitam erectio, & serpens aeneus exaltatus in pertica. Quin & Ma-

H h

gicæ

gicæ superstitionis insimulari possunt Christiani, Romanæ præsertim communionis, qui Martyrum ossibus accineribus, candelarum lumine, lustrali aqua, thurisque suffimento persæpe utuntur: non enim ista à magicis ceremoniis multum discrepant. Hinc ut Christiani in idololatriis magiam damnant, ita ipsi apud Ethnicos tanquam magicæ artis professores audierunt; atque nuncupati sunt à Suetonio in Nerone, *Genus hominum superstitionis novæ, & maleficæ*; moresque illorum Tacitus lib. xv. Annalium appellavit *superstitionem exitialem*. Falsum præterea est magica opera effici dæmone opitulante. Inter gratias enim gratis datas iustis, impiisque aliquando communes, connumerantur dona linguarum ac sanitatum. Scelsti ergo implique, dum morbos curant, aliaque mira operantur, nulla malefica arte hæc præstant, sed dono Dei. Postremo non omnes magi cultum dæmonibus exhibent, sed exorcismis ac ritibus suis eos compellunt, atque ut sibi obtemperant vi adigunt. Horum ergo artes absque fidei, ac religionis dispendio, dummodo in aliorum perniciem non vergant, permitti poterunt.

11.
Responsio

Sane ista nullius propemodum sunt momenti. In Moysis enim portentis interfunt omnes veri miraculi characteres Prop. 3. recensiti capite præcedenti; maxime quod adversus idololatriam patrata sunt, neque potuerunt magicis incantationibus superari. Ex quo sequitur non esse opera dæmonum, quæ horum cultum, potestatemque fregerunt. Dictum quoque paulo supra, Mosaicam legem ariolos & Pythonicos mortis supplicio mulctare. Fallitur ergo Apulejus, & suomet testimonio refellitur; quippe in Apol. 1. definit Magiam, *artem colendi Deos*: & in religione Mosaicæ unum coli numen tradit etiam Tacitus in lib. Historiarum v. Plinius tum in his decipitur, cum etiam quod facit Moysen, & Jannem unius factionis, & secutus Hermodorum Platonicum ait Moysen fuisse multis millibus annorum post Zoroastrem. Virga autem, manuum erectio, serpens æneus, aliaque à Moysæ adhibita, quoniam non poterant commendare idololatriam, erant signa veræ Religionis, & typus crucis, & mortis Christi. Is etiam, ejusque discipuli, cum dissolvant opera diaboli, nequeunt insimulari artis magicæ. Quamobrem usus reliquiarum, lustralis aqua, Crucis signum, & hujus generis reliqua, signa sunt veræ religionis:

& his quoque monstratur non servari apud Novatores Ecclesiam Dei. At Suetonius, Tacitus, Plinius alique Ethnici appellaverunt Christianos supersticiosos. & maleficos duplici ex capite. Primum quia Christiani plurimum Deorum cultum abjiciunt: deinde quoniam maleficia etiam Romanorum legibus damnata erant, ut referunt Seneca lib. 111. Nat. quæst. cap. 7. & idem Plinius lib. xxviii. cap. 2. & ideo hujus criminis Christianos insimularunt, ut magis illos redderent odiosos.

Errore in magno versantur, qui Magiam quasi gratiam gratis datam honestant. Differunt gratiæ gratis collatæ à magicis artibus, quod illæ à Deo absque disciplina studioque donantur: magia vero comparatur lectione librorum, & Pseudomagistrorum institutione. Præterea gratiæ illæ non pendent à vanis observationibus, nec postulant media quædam indifferentia, cujusmodi sunt colligatio chartulæ, capillorum abrasio, florum manipuli, & cætera, de quibus Proposit. iv. diximus tacitam cum dæmone habere passionem. Sunt etiam gratiæ omnes Dei beneficia, imo, quædam motiones ipsius Dei supernaturaliter operantis, sive habitus supernarum virtutum, quibus ad maleficia nullus uti potest, quemadmodum magicis institutionibus. Fieri tamen potest, ut etiam improbis hujusmodi gratiæ à Deo conferantur, quod vidimus Prop. 2. cap. xx. & posteaquam auctore Deo mira evenerunt effecta, ita ab ingratissimis impiisque prædicari, quasi ad institutum vitæ eorum decorandum divinitus contigissent.

12.
An Magia sit gratia gratis data.

Rapiuntur pari jure in errorem, qui magica incantatione inquirunt invitum dæmonem compelli, ut probatis ab Ecclesia exorcismis. Adjurant enim spiritus per nomina diabolica, eaque etiam Divinis conjungere audent, quasi haberet potestatem eamdem Dei nomen, & Beelzebub: atque inter Angelos Dei etiam dæmones impurissimos ore sacrilego invocant. A quatuor mundi plagis nudo capite, thurisque fumigiis spiritus incestos allecant, & si appareant, salutem nunciant, sibi que jurejurando devincunt. Ministros etiam Ecclesiæ habitu, incestu, ritibusque expriment ad impudentiæ ludibrium. Sunt ergo sacrificuli idololatricæ mancipia Satanæ, necnon sacrorum irrisores ac mimi. Atque hæc est de Angelis, ac Dæmonibus disputatio nostra præposita forsit, & incondita, expleta tamen omnibus suis partibus.

13.
Magica incantatio non est Exorcismus Ecclesiæ.

DE